

Доц. др Петар Рајчевић³⁵

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

ДИДАКТИЧКА СХВАТАЊА О ОЦЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА

***Апстракт:** Од почетка поучавања младих човек је био у ситуацији да, на неки начин, оцењује њихов постигнути васпитно-образовни резултат и буде њиме више или мање (не)задовољан. Од тога времена потиче и стицање искустава из ове области. Тек после добро организоване и спроведене ове етапе наставног процеса могуће је формирати закључке и о квалитету претходних. На основу тих резултата могуће је доносити одлуке о следећим корацима у васпитно-образовном раду и односу према појединачним ученицима. За резултате ове активности заинтересоване су како друштвене тако и школске власти, наставници, ученици и њихови родитељи као и многи други фактори. Уобичајено је да се остварена постигнућа у школама, према претходно предвиђеним оцењивачким критеријумима, разврставају у више вредносних категорија. У раду се о њима опширније расправља не излазећи изван уобичајених дидактичко-докимолошких оквира.*

Кључне речи: дидактика, квалитет, оцењивање, оцена, докимологија.

Увод

Будући да, у најширем смислу, проучава учење (поучавање) и наставу као најорганизованији облик васпитно-образовног процеса, дидактика је, подједнако заинтересована за све неопходне етапе рада. Познато је да сваки савремено организовани рад подразумева препаративну, оперативну, верификативну и апликативну фазу. Другим речима, сваки, па тако и наставни рад, који постаје све сложенији, треба систематски испланирати и припремити (припремање, увођење), рационално реализовати (обрађивање, обрада, главни део часа, укључујући вежбање и понављање), реално вредновати (проверавање и оцењивање) и ефикасно применити оцењене резултате рада (примена наученог у пракси).

Обзиром на ширину подручја, нагласак овог пута стављамо на само једну од тих фаза, на верификативну страну наставе, односно, посматрамо

³⁵ mrpetarrajcevic@gmail.com

само проверавање и оцењивање у његовим битним категоријама. Кроз процес вредновања стално се настоје добити потребни подаци о провераваним постигнућима како би се на основу њих благовремено оцениле све врсте активности ученика у настави. Евидентирање, проверавање и оцењивање, чине суштину вредновања, односно систем вредновања. Функција вредновања је да се објективно посматра, проверава и мери учинак васпитно-образовног процеса. Оно треба васпитно да утиче и на ученика и на учитеља. Ако се покажу прихватљиви резултати, да тако и наставе, ако буду лоши, да нешто учине у сврху њиховог побољшања. На тај начин посматра се дидактички значај вредновања. Уз дидактички, присутни су и васпитни, друштвени и економски значај. Позитивни утицај на развој правилних односа и усвајање објективних мерила за вредновање рада и позитивних промена у њему чини васпитни значај вредновања. Обезбеђивање увида меродавним чиниоцима у резултате наставног рада представља друштвени значај вредновања. Потпуно организованим и правилно реализованим вредновањем могу се прецизно утврдити показатељи економичности наставног процеса што се сврстава у економски значај ове васпитно-образовне етапе. Наведени „значаји“ представљају основу за процењивање укупног квалитета одређеног степена наставног процеса који је (квалитет, као израз) у последње време све више у оптицају и у вези је са одговорношћу коју имају сви актери ове неопходне делатности.

Дефинисање основних појмова

Ради потпунијег схватања и избегавања несугласја потребно је навести одређења неколико основних појмова који су у вези са темом проучавања. Овде се они објашњавају у најкраћим цртама. Опширније о некима од њих расправља се у главном делу чланка.

Дидактика је наука о настави, о вештини поучавања. Ова педагошка дисциплина бави се теоријским основама проблема наставе. Проучава суштинске проблеме образовања и васпитања путем наставе и учења. Њен основни задатак је да објасни законитости одвијања наставног процеса како би на основу њих могли успешно да се остваре циљеви и задаци образовања.

Докимологија је посебна научна дисциплина којом се утврђују сви релевантни фактори који утичу на формирање оцене и методе усавршавања система оцењивања. Израз докимологија потиче од грчке речи *докиме* а значи проба, истицање, проверавање, утврђивање. Други део, *логос*, значи реч, говор, наука. Назив ове научне дисциплине предложио је 1928. године француски психолог Хенри Пиерон. Циљ настанка и задатак ове научне области је да проучава објективност, тачност и поузданост оцењивања и њихове ефекте на психичке функције оцењиваних.

Оцењивање (evaluation; Zensiren, Klassifiziren; оценка успеваемости ученика) - је предмет проучавања докимологије (са психолошког аспекта) и дидактике у смислу појединих наставних предмета (са педагошког аспекта). Оцењивање схватамо као поступак којим се, на начин утврђен прописима, прати васпитно-образовни развој ученика и одређује ниво који је он у вези с тим постигао. Под појмом оцењивање ученика разуме се, дакле, поступак у коме наставник, на основу ширег и комплексног познавања ученика, оцењује квантитативну и квалитативну страну његовог рада и залагања: знања, вештине, навике, као и владање. Остварује се у свим фазама наставе и на свим наставним часовима, а не само у одређеним ситуацијама или само у једној етапи наставног процеса.

Оцена представља резултат вредновања ученичког рада и успеха који, као педагошко средство, служи подстицању на залагање и усавршавање, а исказује се најчешће бројевима (нумеричка оцена) или описно (описна оцена).

Квалитет указује на вредност, каквоћу стечених особина током наставног процеса. У развијеним земљама Запада тридесетих година двадесетог века јавио се покрет за евалуацијом (вредновањем). Овај појам први је употребио Ralph Tyler. Према мишљењу шведског научника Torstena Nusena овај термин је први пут употребљен 1929. године.

У наставном процесу се „не можемо ослонити само на пуко оцењивање (давање оцјена). Успјех мора у себи обухватити достигнути ниво у васпитању и образовању, а то значи праћење развоја цјелокупне личности ученика“ (Качапор и сар. 2005, стр. 15). Такав шири појам и савремени процес обухватања личности у целини, који и у свету и код нас, све више замењује процес оцењивања, означава се појмом вредновање или евалуација. Евалуација подразумева вођење рачуна о више активности: интересовању ученика за рад и вредновање односа према раду, реаговање, држање, спремност на промене ставова, увид у идеале, начин мишљења, социјализацију, односно друштвену адаптацију ученика, дакле колико се ученик као личност променио под утицајем организованог наставног рада. Краће, евалуацијом се мери напредовање свих аспеката ученикове личности.

Евалуација омогућава стицање целовитије слике о ученику јер користи знатно више чињеница сакупљених из више разноврсних извора. Служи се упитницима, тестовима, интервјуом, скалама процене, скалама судова, скалама процене практичних радних учинака, инвентарима интересовања, социометријским поступком, посебним методама посматрања и слично. У кумулативном картону ученика чува се широк спектар података о сваком појединцу. Нужно је да процес евалуације буде сталан, из дана у дан саставни, уобичајени део наставног процеса. У том процесу потпуне евалуације, осим наставника, морају учествовати и ученици и њихови родитељи.

Вредновање и оцењивање кроз историју

За разлику од периода дивљаштва и варварства, епоху цивилизације карактерише проналазак и употреба писма. Оно је омогућило чување и употребу значајних искустава људи. Појавила су се прва књижевна дела и школе које су оспособљавале нове генерације за усвајање претходних научних и уметничких достигнућа и за њихов допринос стварању нових. Свака епоха има специфичну хијерархијску вредност, коју условљава достигнути начин производње и расподеле. У таквом контексту потребно је посматрати и системе наставног рада и вредновања ученичких и укупних постигнућа васпитно-образовних настојања.

Прве добро организоване школе постојале су у Античкој Грчкој, у њеним двома најразвијенијим државама. У васпитним заводима у Спарти постојале су школе за дечаке од 7. године до пунолетства. У њима су се нарочито цениле војничке способности и вештине, те посебне црте личности као што су: снага, издржљивост, лукавство и др. Систем васпитања и образовања у Атини чиниле су: школа граматиста, школа китариста, палестре и гимназије. У тим установама негована је наука и философија, ценила се писменост, музика а посебан значај придаван је говорништву.

У феудалном друштву, карактеристичном по наглашеним друштвеним разликама, вредновање је имало посебно наглашену селективну улогу. „Веома строгим испитима, код пријема ученика и калфи, еснафи и цехови су жељели да онемогуће нагло ширење појединих заната и тако обезбиједи високу коњукуру и повољнију цијену својих услуга. Поред ограниченог броја ученика, плаћања посебних накнада мајсторима за обучавање, у служби оштре селекције били су и веома строги критеријуми који су претходили проглашењу калфи за мајсторе“ (Качапор и сар. 2005, стр. 19). Ова врста испита, састојала се од практичног дела, односно целокупне, потпуне израде узорка одређеног предмета карактеристичног за одређену врсту заната. У процењивању рада учествовао је већи број испитивача, чланова испитне комисије.

У средњовековним црквеним школама први пут сусреће се испит као облик вредновања знања њихових полазника. Године 1219. усмено испитивање се први пут помиње на Универзитету у Болоњи. Крајем 18. века на Сорбони кандидати су бранили своје тезе на усменим испитима у складу са захтевима формалне логике. Као посебна техника вредновања писмени испит је примењен 1702. године на Тринити колеџу у Кембриџу. Након тога ову су форму проверавања знања почеле примењивати и друге школе.

У 12. и 13. веку јавиле су се прве грађанске школе. Били су то цехови – школе занатлијских удружења и гилде – школе трговачких удружења. Отварањем првих универзитета (у Кордови, Паризу, Болоњи, Салерну,

Оксфорду, Кембриџу, Прагу...) ауторитет цркве је слабио, а продор научних чињеница био је све снажнији. Грчевито се борећи за очување ауторитета цркве, било је покушаја оснивања модерних школа, међу које се сврставају језуитске школе. У језуитским школама практиковано је систематско оцењивање и сврставање ученика по рангу успешности.

Период хуманизма и ренесансе представљао је тражење нових решења за живот човека. Дошло је до нових схватања света и човека, супротних теолошком учењу. Уздигнута је вредност детета, тражено је поштовање његове личности. За циљ васпитања постављен је хармоничан развој душе и тела, што се гледало и на што се пазило и приликом оцењивања ученика.

Велики чешки и словенски педагог Јан Амос Коменски истакао је идеју да је образовање потребно свима без изузетка. У тежњи за постизањем реда у наставном раду, Коменски је увео низ значајних промена: увео је школску годину, наставну недељу, наставни час, летњи распуст, разред, одељење, наставни план, наставни програм, наставне целине, наставне јединице, уџбеник итд.

Епоха просветитељства у погледу мерења, вредновања и оцењивања ученичких знања и постигнућа донела је разноврсне, чак контраверзне, идеје. Џон Лок, на пример, у својој тежњи ка остварењу практичног човека – центлмена или човека из високог друштва, противник је школе. Залагао се за индивидуално васпитање у коме учитељ врши слободну процену учениковог успеха.

Педагози филантрописти (Базедов) тежили су отварању школа без црквеног надзора. Важност су придавали учењу модерних језика и природних наука. У школама, сматрали су, треба да буде присутна радост и животност. О томе је требало водити бригу и приликом оцењивања. Галејран се залагао за веома ригорозна и селективна проверавања кандидата приликом пријема у поједину школу.

Јохан Хајнрих Песталоци, најодушевљенији поборник основне школе после Коменског, тражио је од учитеља да упозна дечје психичке способности да омогуће осамостаљивање деце у наставном раду. Веома је критиковао систем диференцираног нумеричког оцењивања. Истицао је да учитељ са љубављу треба да помаже ученицима у њиховом развоју. Да се договара и сарађује са родитељима, а не да се бави рачунањем њиховог успеха.

Јохан Фридрих Хербарт, поборник реда у наставном процесу, сматрао је да су систем и ред гаранција успеха. Један од значајних елемената система и реда у школи је и вредновање ученичких знања. Залагао се за нумеричко оцењивање.

На ставове о вредновању и оцењивању ученичких знања и нивоа постигнућа значајно су утицала и бројна друга имена не само педагога, већ и књижевника, филозофа и социолога (руски и амерички педагози).

Оцењивање ученика и његових постигнућа

Основе традиционалног начина оцењивања постигнућа ученика постављене су још у 16. веку. Школским прописима из тог века било је регулисано држање испита (examen) после којих су марљиви ученици били нарочито истицани и похваљивани. У школском пропису „Саксонски школски ред“ предвиђена је обавеза одржавања испита сваког полугодишта. Марљивим ученицима биле су намењене награде (земичке), док је за лоше ученике било предвиђено кажњавање које се састојало у изрицању опомена.

У језуитским школама налазе се облици систематског оцењивања које је везано за такмичење. У складу са постигнутим успехом ученици су добијали одређено место на ранг-скали. У зависности од наставног успеха, најбољи ученици су добијали награде, а најслабији распоређивани су у тзв. „магареће клупе“. Из рангова овог типа еволуирало је нумеричко оцењивање ученичких знања, које се у нешто измењеним облицима, задржало у употреби све до данас.

У Енглеској и САД средином 19. века појавио се покрет за увођење писменог проверавања. Хорес Мен у Бостону 1845. године залаже се за напуштање писменог испитивања и за увођење писменог испитивања. Према његовом мишљењу оно је:

1. непристрасно,
2. правично према ученику,
3. њиме се темељније проверава знање од усменог испитивања,
4. онемогућава да се наставник меша у ученичке одговоре,
5. њиме се сигурније утврђује квалитет наставног рада,
6. спречава се фаворизовање појединих ученика,
7. резултати испита су доступни контроли,
8. омогућава се другим лицима увид у адекватност и квалитет испитних питања“ (Качапор и сар. 2005, стр. 30).

Група педагога-докимолога Велике Британије још 1911. године сачинила је листу критика испита и упутила је тадашњим властима на разматрање. Они су сматрали да класични начини проверавања и испитивања као и оцењивања траже од ученика да се исцрпљује репродуковањем туђих идеја, а не да развија слободни стваралачки дух. Ученик се често награђује високим оценама за безначајне чињенице. Истраживањем је доказано да се чак 80% знања, научених чињеница заборавља 15 месеци након испита. Затим, на тај начин, ученик се навикава на послушност, подређеност у извршавању обавеза. Даје се предност способности усменог излагања у односу на познавање садржаја. Ученик често одустаје од исказивања сопствене мисли у корист репродуковања наставникових речи. Дуго припремање традиционалног испитивања као и период релаксације након

испита, скраћује ефикасност школске године. У страху од неуспеха код ученика се јавља склоност ка обмани, а „успех у превари је лош пример за остале“ (Гојков, 2003, стр. 12). Оцењивању се замера „што не доприноси васпитно-образовној ефикасности наставног процеса. Још једна од замерки је то што деца уче за школу и оцене, а не за темељна знања која ће им омогућити да решавају бројне проблеме из свакодневног живота“ (Миленовић и сар. 2011, стр. 44). Зато се могу чути и предлози о укидању класичног испитивања и оцењивања ученика у школи.

Модернизацијски систем вредновања и оцењивања одвијао се у настојањима да се у што већој мери отклони субјективни фактор у процесу ове етапе рада и једнодимензионалност усмерена искључиво на проверавање знања. Значајан допринос на овом плану представља рад Бењамина Блума. Он је 1948. године истакао своје јасне захтеве за праћење сазнајне, афективне и психомоторичке компоненте. Тако се прочула његова таксономија циљева. Осим тога појавиле су се и идеје за смовредноањем. Б. Блум је сачинио израдио детаљну таксономију за прва два подручја, док је својеврсну таксономију за треће (психомоторичко) подручје сачинио А. Ј. Харов.

У процесу успешног оцењивања учествују следећи фактори:

- учитељ (оцењивач, лице које оцењује),
- ученик (лице које се оцењује),
- наставни садржаји (оно што се оцењује, знања, постигнућа, вештине, навике, практичне операције),
- систем оцена (бројчано или нумеричко, описно, вербално и слично).

Процес оцењивања пре свега зависи од две врсте фактора а то су фактори који потичу од ученика и фактори који потичу од учитеља. Међу учитељима постоје разлике у схватању процеса оцењивања. Многима је важна само квантитативна страна, тј. само количина постигнутих знања. Други сматрају значајном ученикову интелигенцију. Разлике се уочавају и по активностима, односно сопственом ангажовању у процесу оцењивања. Неки учитељи заједно са учеником учествују у пружању одговора, па чак и сами одговарају на сопствена питања, други постављају потпитања, док је велики број оних наставника који поставе питања и мирно чекају одговоре. На највећи број учитеља током доношења одлуке за уписивање оцене, битно утичу оцене које ученик има из других предмета. Према неким ауторима идеалан наставник треба да има или да развије следеће вештине и обрасце понашања према ученику:

- подстицање позитивних социјалних односа,
- побољшање мотивације за рад ученика,
- давање јасних упутстава ученику како би знао шта треба да уради,
- информисање ученика да ли се налази на добром путу,
- избегавање негативног процењивања ученика,
- способност доношења одлука у процесу наставе.

Када се разматра ученик као фактор оцењивања, пре свега се мисли на његово знање. Међутим, поред знања на оцењивање значајно утиче и ученикова способност вербалног изражавања. Бољи утисак на учитеља остављају елоквентни ученици који знају да се правилно изразе и потпуно саопште оно што знају. Запажено је правило да ученици са израженим страхом показују мање од оног што стварно знају.

У васпитно-образовном процесу најчешће се користе следећи познати облици или средства оцењивања:

- усмено проверавање и оцењивање,
- писмено проверавање и оцењивање,
- практични радови ученика и
- различити облици тестова знања и постигнућа.

Тестови знања представљају мерни инструмент који успешно одстрањује субјективне и друге факторе класичног испитивања и оцењивања. Помоћу добрих тестова могуће је решавати следеће проблеме:

- дијагностицирање знања,
- тестирање знања и оцењивање ученика,
- увежбавање знања,
- коришћење у просветно-педагошке сврхе и
- коришћење у сврху професионалне оријентације ученика.

Да би се избегле једностраности и недостаци појединих начина оцењивања, пожељно је примењивати комбиновано оцењивање. Ниједан вид оцењивања није препоручљиво фаворизовати у смислу да буде једини, на штету осталих. Тако се приближавамо објективности у оцењивању а она позитивно утиче на мотивацију ученика за даље напредовање у учењу и раду.

Савремено друштво школи намеће све сложеније циљеве и задатке. Да би оцењивање могло одговорити тако сложеним захтевима друштва и школе, оно мора одговорити на следеће задатке:

- да подиже општи квалитет знања и квалитет рада сваке школе,
- да класификује успех и владање сваког појединачног ученика,
- да помаже ученицима у отклањању тешкоћа у процесу учења,
- да развија здраве интерперсоналне односе у ученичком колективу,
- да ствара услове за здраве критичке односе према сопственом раду и постигнућу.

Оцена мора утицати на вољу ученика, тј. мора подстицати на бољи рад. Васпитна вредност оцене састоји се и у сталном подстицању ученика на уредност, тачност, прецизност, упорност, истрајност, доследност и бројне друге позитивне особине, неопходне за реализацију постављених циљева. Оцена, такође, мора бити уверљива и јасна, како за ученика, тако и за

наставника и ученичке родитеље. Успех, изражен оценама, показатељ је степена остварености циља и задатака школе. Другим речима, кроз постигнути успех у васпитно-образовном процесу, могу се доносити судови о степену оспособљености младог човека за укључивање у живот, односно у производне и друге друштвене односе. У томе се огледа педагошки значај оцењивања.

Међу компоненте вредновања и оцењивања ученика у савременој школи убрајају се: 1. знање ученика, 2. рад и радне навике, 3. интересовање, залагање и став према раду, 4. субјективне могућности и способности ученика, 5. објективне могућности (услови рада у школи и код куће), 6. понашање ученика (према циљу и задацима васпитно-образовног рада). На примеру језика то би могло изгледати на следећи начин:

1. знање: познавање граматике и правописних правила, знање чињеница из књижевности и неких других грана уметности (позориште, филм, итд.)

2. радне навике: ниво технике читања и писања, начин и квалитет усменог и писменог изражавања, служење књигом и библиотеком, служење другим установама за самостално културно изграђивање.

3. интереси, залагање, ставови: љубав према књизи, интересовање за читање, колико времена ученик посвећује самосталном културном усавршавању, његова схватања о доброј књизи, доброј позоришној представи итд.

4. субјективне могућности: говорна развијеност ученика (нпр. богатство речника), има ли ученик смисла за језичко изражавање, има ли какве говорне недостатке (тепање, муцање итд) или друге тешкоће које утичу на говор (нпр. проблеми слуха), да ли код ученика доминира вербални начин изражавања или су му ближи неки други облици испољавања властите личности (ликовне склоности, неке практичне преокупације итд.)

5. објективне могућности: поседује ли ученикова породица књиге и штампу, учествује ли у културном животу свог окружења (позориште, концерти), радио или телевизор у кући, има ли ученик своје радно место, да ли му родитељи могу и знају помоћи, став ученикове породице према школи и повезаност са школом.

За сваки наставни предмет, без обзира на специфичности, могућа је примена наведених компоненти (знања, радне навике, интереси, субјективне способности и објективне могућности). Учитељ то може скраћено евидентирати као З, Р, И, С, О, да га подсећа у процесу свестранијег оцењивања. Дакле, није пожељно формирати оцену само на основу тренутно приказаног знања ученика. За претходне три компоненте, у Књизи евиденције уписује се континуирано оцена за сваки месец, док се за последње две, тј. субјективне способности и објективне могућности, може евидентирати запажање, односно одговарајуће стање, само једном у години (уколико не дође до битних промена, на пример стамбених прилика, пресељења у место

ближе школи и слично). Важно је, такође, да оцењивања буду чешћа ради избегавања кампањског учења. Кампањско учење увек је последица кампањског испитивања. Какво би морало бити праћење ученичког развоја да бисмо га могли сматрати континуираним? Идеално би било – барем с обзиром на остварење принципа континуираности – кад би се остваривало непрестано. „Али овдје треба узети у обзир реалне и практичне могућности. Праћење ученичког развоја остварује се уз примјену одређених поступака: испитивања, прегледа ученичких радова, више или мање систематским проматрањем ученика, различитим мјерењима, анкетирањем, интервјуирањем, оцењивањем и процјењивањем итд. Извођење свих тих поступака захтијева и времена и напора, а у неким случајевима и средстава“ (Фурлан, 1870, стр. 29). Да би могао успешно оценити ученике учитељ има дужност да се претходно шире информише о сваком од њих, мора их добро упознати. Приликом доношења одлуке о оцени узимају се у обзир стварне, животне специфичности. Без добре сарадње са родитељима то није могуће постићи. Психологија указује да сложена природа сентимената „отвара могућности манипулације и злоупотребе кроз разне видове интригарења и заплашивања“ (Њеклић, 2010, стр. 287). Сентименти представљају психолошки сплет различитих и често контрадикторних емоција. Зато је потребно познавати и користити различите инструменте проверавања и оцењивања ученичких постигнућа у настави.

Закључак

Васпитно-образовни, као високо организовани и сложени процес, неопходно пролази кроз нужне етапе од којих једну и то завршну, сачињава проверавање и оцењивање. Наравно, елемената посматрања, праћења и прикупљања података за вредновање и оцењивање ученичких постигнућа има у извесној мери и у свим претходним етапама. Да би ова фаза рада успешно реализовала свој задатак потребно је познавати законитости којима савремена наука располаже. Овом проблематиком бави се посебна научна област – докимологија. Радом су обухваћени основни термини и садржаји које сваки учитељ мора добро упознати како би их у сопственој пракси што успешније могао комбиновати и примењивати. Као што важи за друга подручја, и овде је неопходно стално усавршавање и актуелизовање знања. Питање оцењивања ученичких постигнућа (не само знања) важно је углавном из разлога што су могуће понекад врло крупне грешке у том поступку. Оцењивање ученика сврстава се у мерење. Код сваког мерења потребна је јединица мере а оне могу бити различите и ствар су придржавања прихваћеног договора. У савременој васпитно-образовној пракси основних и средњих школа није тешко уочити дискрепанцију, на пример, између од стране већег броја равнодушних наставника додељених

високих оцена из владања и стварног, чак повећаног насилничког понашања извесног броја ученика наведених узрасних категорија. Обећања да ће се, с временом, у школе уводити већи број школских полицајаца нису нешто чиме би они који брину о школи и ученицима требало да се хвале и поносе.

Литература

- Gojkov, G. (2003): *Dokimologija*. Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
- Grgin, T. (2001): *Školska dokimologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Droa, R. P. (2010): *Zapad objašnjen svima*. Beograd: Geopoetika izdavaštvo.
- Kačapor, S., Vilotijeвић, M., Kundačina, M. (2005): *Umijeće ocjenjivanja*. Mostar: Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Fakultet humanističkih nauka u Mostaru, Међуопштински педагошки завод u Mostaru.
- Кркљуш, С. (1985): Оцењивање као васпитни фактор, *Настава и васпитање*, Београд, 1, стр. 134-142.
- Миленовић и сар.(2011): Оцењивање у Србији, Хрватској и Републици Српској. *Зборник радова Учитељског факултета у Ужицу*, стр. 43-58.
- Нешић, П. (1934): *Образац за тачно мерење знања (оцењивање ученика) са практичним упутствима*. Пирот: Штампарија „Св. Сава“.
- Ћеклић, N. (2010): Reproductivna umjetnost – kriterijum ocjenjivanja i mogućnost zloupotrebe. *Радови Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву*, стр. 281-292.
- Furlan, I. (1970): *Upoznavanje, ispitivanje i ocjenjivanje učenika*. Zagreb: Pedagoško-književni zbor.
- Šepa, M, mr Petrović, J, mr Rajnović, G. (1970): *Stručne instrukcije za ocenjivanje učenika u školama*. Beograd: Izdanje Republičkog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu.

Petar Rajcevic, Ph.D.

Teacher Training Faculty in Prizren – Leposavic

DIDACTIC ATTITUDES ON STUDENTS GRADING

***Summary:** Since the beginning of teaching, a young man has been in a situation where his achievements have been evaluated, and is more or less (un) happy. Since that time comes the experience in this field. Only after a well organized and carried out phase of the teaching process, it is possible to form conclusions about the quality of the previous knowledge. Based on these results, it is possible to decide on the next steps in the educational work and its relation to individual students. For the results of this activity both social and school authorities, teachers, students and their parents as well as many other factors are interested. Commonly, the achievements realized in schools, according to previously provided assessment criteria, divides into several categories of values. The paper discusses in detail about them not going beyond the usual didactic doximology domain.*

Key words: pedagogy, quality, assessment, evaluation, doximology.